

Nr 82.

Ankom till riksdagens kansli den 14 april 1931 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under femte huvudtiteln gjorda framställningar angående anslag till statens tvångsarbetsanstalter samt till alkoholistvården jämte en i fråga om förstnämnda anslag väckt motion.

(3:e avd.)

1:o) Uti den till riksdagen den 3 januari 1931 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1931/1932 har Kungl. Maj:t i avseende å femte huvudtiteln, innefattande anslagen till socialdepartementet (punkt 28 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över socialärenden nämnda dag) föreslagit riksdagen att

*Statens-
tvångsarbets-
anstalter.*

dels besluta, att antalet ordinarie befattningar vid statens tvångsarbetsanstalter skall från och med den 1 juli 1931 vara bestämt på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
1 direktör	B 27
1 direktör	B 24
1 pastor och förste lärare	B 24
1 assistent av 1:a klass	B 22
1 assistent av 2:a klass	B 18
1 lantbruksinspektör	B 18
2 assistenter av 4:e klass	B 12
1 trädgårdsmästare	B 12
3 uppsyningsmän	B 10
11 förste förmän	B 8
41 förmän	B 6
3 första vaktfruar	B 6
13 vaktfruar	B 1

dels godkänna av departementschefen förordad förslag till stat för statens tvångsarbetsanstalter, att tillämpas från och med budgetåret 1931/1932;

dels nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till statens tvångsarbetsanstalter, nu 608,300 kronor, med 43,300 kronor till 565,000 kronor;

dels ock besluta, att nämnda anslag skall utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 129—142 i statsrådsprotokollet.

Det ordinarie förslagsanslaget till statens tvångsarbetsanstalter, som för budgetåret 1929/1930 var upptaget till 613,400 kronor, har i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag av 1930 års riksdag nedsatts med 5,100 kronor eller till 608,300 kronor. Genom brev den 8 maj 1925 har Kungl. Maj:t bestämt antalet ordinarie befattningar vid nämnda anstalter från och med den 1 juli 1925 på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
1 direktör	B 27
1 direktör	B 24
1 pastor och förste lärare	B 24
1 kamrerare	B 22
1 assistent av 1:a klass	B 20
1 assistent av 2:a klass	B 18
1 assistent av 3:e klass	B 16
2 assistenter av 4:e klass	B 12
1 trädgårdsmästare	B 12
3 uppsyningsmän	B 10
11 förste förmän	B 8
41 förmän	B 6
3 första vaktfruar	B 6
13 vaktfruar	B 1

I samband med bestämmandet av anslagets belopp har riksdagen godkänt följande stat för statens tvångsarbetsanstalter, att tillämpas från och med budgetåret 1930/1931;

Stat.

A. Avlöningsstat.

<i>Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.</i>	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	181,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	20,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	48,000

Tvångsarbetsanstalten i Landskrona.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	65,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	4,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	45,300

B. Omkostnadsstat.

Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.

Övriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i>	111,500
---	---------

Tvångsarbetsanstalten i Landskrona.

Övriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i>	133,500
---	---------

Summa kronor 608,300.

Till bestridande av statens kostnader för alkoholister vid de med respektive tvångsanstalter förenade alkoholistanstalterna vid Svartsjö och i Landskrona har riksdagen för budgetåret 1930/1931 beviljat ett extra anslag av 27,000 kronor att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel. Av sistnämnda belopp hava 25,000 kronor avsetts för alkoholistanstalten vid Svartsjö och 2,000 kronor för alkoholistanstalten i Landskrona.

Belastningen å förevarande anslag utgjorde för budgetåret 1929/1930 627,571 kronor.

Det nu föreliggande förslaget innebär, vad *avlöningsstaten* för tvångsarbetsanstalterna angår, en höjning dels av posten för avlöningar till ordinarie tjänstemän vid anstalten å Svartsjö med 700 kronor och dels av posten för vikariatsersättningar vid Landskronaanstalten med 1,500 kronor.

Den förstnämnda förhöjningen är föranledd av ifrågasatt förändrad löneställning för befattningen såsom ordinarie jordbruksassistent (assistent av 3:e klass). Denna befattning, som för närvarande är placerad i lönegraden B 16, skulle sålunda enligt Kungl. Maj:ts förslag hänföras till lönegraden B 18 och i tjänsteförteckningen upptagas under benämning lantbruksinspektör. Höjningen av posten för vikariatsersättningar vid Landskronaanstalten är beroende av ökad belastning å sagda post.

Vad *omkostnadsstaten* beträffar, föreslås en minskning av posterna »övriga kostnader för driften» såväl vid Svartsjö- som Landskronaanstalten. Posten för förstnämnda anstalt skulle således nedsättas med 13,000 kronor och posten för den sistnämnda anstalten minskas med 22,500 kronor. Hänsyn har härvid, bland annat, tagits till Kungl. Maj:ts under punkt 35 under förevarande huvudtitel framlagda förslag angående nedsättning av vårdavgifterna vid alkoholistanstalterna samt borttagande av den särskilda beklädnadsavgiften, varom nedan omförmäles.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft en inom första kammaren av herr A. *Petrén* väckt motion, nr 27, vari hemställts, att riksdagen måtte bevilja ett arvode å 900 kronor till en rådgivande psykiater vid tvångsarbetsanstalten i Landskrona.

I fråga om de skäl, motionären anført till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Vid prövning av förevarande anslagsäskande har utskottet ansett sig böra först till behandling upptaga den väckta frågan om minskning av vårdavgifterna vid alkoholistanstalter samt borttagande av beklädnadsavgifterna vid samma anstalter, vilken fråga ju äger direkt samband med anslagets beräkning.

Att den överflyttning av viss del av interneringskostnaderna från kommunerna till statsverket, som genomfördes i enlighet med 1926 års riksdags beslut i ämnet, flerstädes medfört, att de kommunala myndigheterna icke, på sätt dessförinnan i stor omfattning ägde rum, av ekonomiska skäl under-

Utskottets
yttrande.

låt tit att vidtaga erforderliga åtgärder för internering av alkoholister, torde vara obestriddigt. Enligt vad erfarenheten givit vid handen, har dock berörda överflyttning icke varit till fyllest för att mera allmänt förmå kommunerna att på ett effektivt sätt ingripa mot sådana personer, som äro i behov av anstaltsvård. Visserligen anser utskottet, att man bör gå fram med en viss försiktighet, då det gäller att överflytta utgifter från kommunerna till staten, men detta synes icke böra hindra, att man i ett fall som förevarande, då det gäller ett samhällsintresse av synnerligen stor betydelse och då kommunernas kostnader även med nu gällande bestämmelser i ämnet äro stora, ytterligare söker minska de ekonomiska olägenheter, som för kommunerna följa med interneringen av alkoholister. Med hänsyn till det principiellt riktiga uti att kommunerna, som hava att bestrida kostnaderna för fattigvården, på grund av denna vårds nära sammanhang med alkoholistvården bibehållas vid skyldigheten att till viss del svara även för kostnaderna för vård å alkoholistanstalt, anser utskottet emellertid ett borttagande av vårdavgifterna å alkoholistanstalt och dessas ersättande med statsbidrag icke vara tillrådligt. Kungl. Maj:ts förslag om nedsättning av vårdavgifterna från 1 krona till 50 öre per dag samt borttagande av den särskilda beklädnersättningen har utskottet ansett sig böra tillstyrka.

Kungl. Maj:ts förslag i avseende å avlönings- och omkostnadsstaterna för de anstalter, varom under förevarande punkt är fråga, har ej heller givit utskottet anledning till erinran.

Vad slutligen angår det motionsvis väckta yrkandet om beviljande av ett arvode å 900 kronor till en rådgivande psykiater vid Landskronaanstalten har utskottet, även om vissa skäl kunna anses tala för detta förslag, med hänsyn till att sjukvården vid anstalten omlagts för allenast ett fåtal år tillbaka, funnit sig icke böra enbart på enskild motionärs yrkande förorda ändring beträffande sjukvårdens handhavande därstädes. Skulle behov därav föreligga, torde Kungl. Maj:t ej underlåta att i vederbörlig ordning träffa anstalter härutinnan.

Under återopande av vad sålunda anförts, får utskottet alltså hemställa

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Petréns ovanberörda motion, I: 27,

a) besluta, att antalet ordinarie befattningar vid statens tvångsarbetsanstalter skall från och med den 1 juli 1931 vara bestämt på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
1 direktör	B 27
1 direktör	B 24
1 pastor och förste lärare	B 24
1 kamrerare	B 22
1 assistent av 1:a klass	B 20
1 assistent av 2:a klass	B 18
1 lantbruksinspektör	B 18

Befattning.	Lönegrad.
2 assistenter av 4:e klass	B 12
1 trädgårdsmästare.....	B 12
3 uppsyningsmän	B 10
11 förste förmän	B 8
41 förmän	B 6
3 första vaktfruar	B 6
13 vaktfruar	B 1

b) godkänna det av chefen för socialdepartementet i statsrådsprotokollet över socialärenden den 3 januari 1931 förordade förslaget till stat för statens tvångsarbetsanstalter, att tillämpas från och med budgetåret 1931/1932; samt

c) nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *statens tvångsarbetsanstalter*, nu 608,300 kronor, med 43,300 kronor till 565,000 kronor.

Beträffande sättet för täckande av ifrågavarande anslag kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande.

2:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen (punkt 32 under femte huvudtiteln) att till statens vårdanstalter för alkoholister vid Svartsjö och i Landskrona för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, av 42,000 kronor.

Statens vårdanstalter för alkoholister vid Svartsjö och i Landskrona.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 158 och 159 i förberörda statsrådsprotokoll.

Under de senaste åren har i riksstaten varit uppfört ett extra anslag till statens vårdanstalter för alkoholister vid Svartsjö och i Landskrona å 27,000 kronor. Av detta anslag har ett belopp av 25,000 kronor varit avsett till bestridande av kostnaderna för statens vårdanstalt för alkoholister vid Svartsjö och ett belopp av 2,000 kronor beräknats för täckande av dylika kostnader för motsvarande anstalt i Landskrona.

Enligt nu gjord uppskattning har för nästa budgetår utgifterna för alkoholistanstalten vid Svartsjö uppskattats till 34,000 kronor och utgifterna för alkoholistanstalten i Landskrona till 8,000 kronor. I följd härav har nu ifrågavarande anslag ansetts böra för budgetåret 1931/1932 upptagas till (34,000 + 8,000) 42,000 kronor.

Anledningen till den nu föreslagna höjningen av anslaget är förenämnda, av Kungl. Maj:t framlagda förslag om minskning av vårdavgifterna samt borttagandet av beklädnadsavgifter vid alkoholistanstalter. Medelbeläggningen av internerade vid Landskronaanstaltalen har vidare beräknats till 7 i stället för, såsom nu är fallet, 2.

Under hänvisning till vad utskottet under nästföregående punkt anfört och då beräkningen av förevarande anslag icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må till *statens vårdanstalter för alkoholister vid Svartsjö och i Landskrona* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 42,000 kronor.

Beträffande sättet för täckande av ifrågakvarande anslag kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande.

Statens vårdanstalt å Vennugarn för alkoholister.

3:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33) att *dels* besluta, att antalet ordinarie befattningar vid *statens vårdanstalt å Vennugarn för alkoholister* skall från och med den 1 juli 1931 vara bestämt på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
1 direktör	B 26
1 assistent	B 18
1 räkenskapsförare och redogörare	B 17
1 lantbruksinspektör	B 17
1 husfader	B 15
1 maskinist	B 8
3 förste förmän	B 8
10 förmän	B 6
1 husmoder	B 6

dels godkänna följande stat för *statens vårdanstalt å Vennugarn för alkoholister*, att tillämpas från och med budgetåret 1931/1932:

Stat.

A. Avlöningsstat.	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	68,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	28,000

B. Omkostnadsstat.	
Övriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i>	79,000
Summa kronor	175,000

dels ock höja det ordinarie föranslaget till *statens vårdanstalt å Vennugarn för alkoholister*, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, nu 121,000 kronor, med 54,000 kronor till 175,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 159—169 i statsrådsprotokollet.

Nu gällande stat för *Vennugarnsanstalten* är av följande utseende:

A. Avlöningsstat.	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	65,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	21,000

B. Omkostnadsstat.	
Övriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i>	35,000
Summa kronor	121,000

Genom beslut den 9 maj 1930 har Kungl. Maj:t förordnat, att vid anstalten skola tills vidare under budgetåret 1930/1931 vara anställda en husläkare med ett arvode av högst 1,800 kronor, en rådgivande psykiater med ett arvode av högst 800 kronor och en predikant med ett arvode av högst 1,200 kronor.

Samtidigt har Kungl. Maj:t medgivit, att vid anstalten må tills vidare under budgetåret 1930/1931 vara anställda högst följande antal icke-ordinarie befattningshavare med avlöning från den i anstaltens stat upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., nämligen två förmän, en nattvakt, en chaufför, ett kontorsbiträde, en kokerska, en tvätterska, en bagerska och ett köksbiträde; styrelsen dock obetaget att, där så prövades lämpligt och besparing därigenom kunde vinnas, i stället för tvätterskan och bagerskan anställa *en* befattningshavare för handhavande av tvätt- och bagerigöromål. Därjämte har Kungl. Maj:t medgivit, att från nyssnämnda anslagspost finge under budgetåret 1930/1931 utgå dels ersättning till biträdande nattvakt med ett belopp av högst 300 kronor, dels ock ersättning till befattningshavare vid anstalten eller annan för orgelspelning under gudstjänster med ett belopp av högst 400 kronor; och skulle å berörda ersättningsbelopp dyrtidstillägg icke utgå.

Vid bifall till Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag skulle, vad avlöningsstaten angår, anslagsposten för avlöningar till ordinarie tjänstemän höjas med 3,000 kronor och posten för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare ökas med 7,000 kronor.

Höjningen av förstnämnda anslagspost är föranledd av att anstaltens ordinarie personal ansetts böra utökas med en förste förman, avsedd att tjänstgöra såsom arbetsledare huvudsakligen vid anstaltens snickeriverkstad.

Vad angår anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., hava arvodena till husläkaren och rådgivande psykiatern med hänsyn till dessa befattningshavares ökade arbete efter anstaltens utvidgning ansetts skäligen böra höjas från och med den 1 juli 1931 från 1,800 respektive 800 kronor till 2,200 respektive 1,000 kronor för budgetår. Därvid har förutsatts, att dyrtidstillägg enligt de för nyreglerade verk gällande grunderna skola utgå å nämnda belopp. Vidare har till följd av en ny vårdpaviljongs tillkomst anstaltens icke-ordinarie personal befunnits böra utökas med en uppsyningsman i 10:e lönegraden, en förste förman i 8:e lönegraden och en nattvakt i 5:e lönegraden.

Vidkommande slutligen omkostnadsstaten har, såsom av det förestående framgår, denna stat höjts från 35,000 kronor till 79,000 kronor. Höjningen är i huvudsak beroende av dels antagen ökad beläggning av anstalten — från 100 till 125 internerade — och dels av ifrågasatt borttagande vid alkoholistanstalerna av beklädnadsavgifterna samt nedsättning av vårdavgifterna därstädes från 1 krona till 50 öre per vård dag.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet funnit sig kunna i allt väsentligt tillstyrka. Endast i vad förslaget avser höjning av arvodena till

husläkaren och rådgivande psykiatern vid anstalten i fråga har utskottet ansett sig icke kunna ansluta sig till Kungl. Maj:ts förslag. Visserligen synes utskottet den tidsförlust, som föranledes av att husläkaren efter den nytillkomna paviljongens vid anstalten färdigställande måste hava mottagning såväl i huvudanstalten som i paviljongen, motivera en mindre ökning av hans nu utgående arvode och utskottet får — under erinran att arvodet fastställdes till sitt nuvarande belopp, 1,800 kronor, så sent som vid 1929 års riksdag — i sådant hänseende föreslå, att arvodet höjes med 200 kronor till 2,000 kronor, men utskottet anser, att, i avvaktan på ytterligare erfarenhet angående omfattningen av läkarnas arbete, någon annan ändring av arvoden nu icke bör vidtagas. På grund härav kan anslagsposten för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. nedsättas med 400 kronor till 27,600 kronor och anslaget till vårdanstalten bestämmas till 174,600 kronor.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) besluta, att antalet ordinarie befattningar vid statens vårdanstalt å Venn garn för alkoholister skall från och med den 1 juli 1931 vara bestämt på följande sätt:

Befattning	Lönegrad.
1 direktör	B 26
1 assistent	B 18
1 räkenskapsförare och redogörare	B 17
1 lantbruksinspektör	B 17
1 husfader	B 15
1 maskinist	B 8
3 förste förmän	B 8
10 förmän	B 6
1 husmoder	B 6

b) godkänna följande stat för statens vårdanstalt å Venn garn för alkoholister, att tillämpas från och med budgetåret 1931/1932:

Stat.

A. Avlöningsstat.	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	68,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	27,600

B. Omkostnadsstat.

Övriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i>	79,000
<u>Summa kronor 174,600</u>	

samt

c) höja det ordinarie förslagsanslaget till *statens vårdanstalt å Venn garn för alkoholister*, nu 121,000 kronor, med 53,600 kronor till kronor 174,600.

Beträffande sättet för täckande av ifrågavarande anslag kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande.

4:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35) att
dels till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 90,000 kronor;
dels till bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 250,000 kronor;
dels godkänna de av departementschefen förordade, ändrade grunderna för användningen av anslag för nu angivna ändamål;
dels till statens kostnader för farliga alkoholister m. m. för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor;
dels till bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor;
dels till resor vid tvångsinternering av alkoholister för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor;
dels till interneringskostnader i vissa fall för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 4,000 kronor;
 samtliga anslag att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel;
dels ock medgiva, att av nyssnämnda anslag till bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader må kunna till erkända alkoholistanstalten Hemmet Gunnarskog för vård av kvinnliga alkoholister samt, efter särskild prövning av Kungl. Maj:t, jämväl till annan erkänd alkoholistanstalt med samma syfte för budgetåret 1931/1932 utgå bidrag till driftkostnaderna med ej mindre ett belopp av 1 krona för dag och vårdplats än även ett belopp för vårdtag, som med 1 krona understiger det till övriga erkända alkoholistanstalter utgående statsbidraget.

Vissa andra anslag till alkoholistvården.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 177—205 i statsrådsprotokollet.

Förevarande anslag uppgå för innevarande budgetår till följande belopp, nämligen:

anslaget till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet	till	60,000 kronor;
» » bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader	»	150,000 » ;
» » statens kostnader för farliga alkoholister m. m.	»	5,000 » ;
» » bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter	»	15,000 » ;
» » resor vid tvångsinternering av alkoholister	»	10,000 » ;
» » interneringskostnader i vissa fall	»	4,000 » .

Samtliga anslag utgå från statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Vid bifall till Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag skulle anslaget till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. för nästa budgetår beräknas på följande sätt:

Understöd åt nykterhetsnämnder, förslagsvis	kronor 30,000
Understöd åt sammanslutningar av nykterhetsnämnder, förslagsvis	» 25,000
Konferenser och kurser m. m., förslagsvis	» 20,000
Tidskrift och handbok	» 7,000
Avlöning till en t. f. sekreterare hos socialstyrelsen m. m.	» 8,000
	<hr/> Summa kronor 90,000

I fråga om detta anslagskrav har departementschefen anfört i huvudsak följande.

»Vad då först angår frågan om *understöd till nykterhetsnämndernas verksamhet* torde det vara uppenbart, att den möjlighet, som under senare år förefunnits att bereda kommunerna statsunderstöd till bestridande av deras kostnader för fullgörande av de uppgifter, vilka åvila nykterhetsnämnderna, i många fall föranlett kommunerna att på ett effektivare sätt än tidigare organisera nämndernas verksamhet. Därigenom hava uppnåtts många för alkoholistvården och nykterheten värdefulla resultat. Under sådana förhållanden lär det vara klart, att understöd av statsmedel jämväl framdeles böra få utgå till ifrågavarande ändamål. Å andra sidan har emellertid erfarenheten också visat, att inom en mängd kommuner sådan verksamhet, som enligt lag åligger nykterhetsnämnderna, icke bedrives i tillräcklig omfattning och att således bestämmelserna om statsunderstöd till nämndernas verksamhet icke i erforderlig utsträckning förmått stimulera dessa kommuner till ingripande på förevarande område. Anledningen härtill torde ofta nog hava varit den, att de understöd, som för närvarande kunna ifrågakomma, synts kommunerna alltför små i förhållande till de kostnader, som måste följa med en mera aktiv verksamhet. För att uppmuntra kommunerna att i större omfattning ställa medel till förfogande till nykterhetsnämndernas verksamhet anser jag i likhet med socialstyrelsen nödvändigt, att en avsevärd höjning vidtages av de statliga understödsbeloppen. Emellertid finner jag å andra sidan i likhet med statskontoret icke tillrädligt att i fullt så stor utsträckning, som av socialstyrelsen ifrågasatts, överflytta kostnaderna för nykterhetsnämndernas verksamhet å statsverket. På sålunda anförda skäl får jag föreslå, dels att understödets maximibelopp, som nu utgör 500 kronor, höjes till 3,000 kronor, dels ock att understödet, som nu ej får överstiga halva beloppet av nämndens ifrågavarande utgifter, må bestämmas att utgå med högst tre fjärdedelar av sagda utgifter. Jag förutsätter därvid, att — i analogi med vad som gäller för närvarande — understödets maximibelopp må kunna överskridas, där särskilda omständigheter så påkalla. Med hänsyn till att enligt kungörelsen den 12 november 1926 angående understöd av statsmedel åt nykterhetsnämnder nuvarande bidrag utgå kalenderårsvis i efterskott, detta väsentligen i anledning av sättet för nämndernas bokföring, synes den nya ordningen böra få gälla från och med den 1 januari 1932. Viss tid torde också erfordras för nykterhetsnämnderna att förbereda den mera omfattande verksamhet, som är avsikten med höjningen av

statsunderstöden. De ändringar i berörda kungörelse, som erfordras vid bifall till vad jag nu föreslagit, synas mig alltså böra träda i kraft sistnämnda dag.

Med utgångspunkt från socialstyrelsens beräkningar rörande antalet kommuner med nykterhetsnämnder, som bedriva en mera aktiv verksamhet, samt dessa kommuners kostnader för verksamheten skulle statens årliga kostnader för understöd till nykterhetsnämnderna enligt de av mig nu förordade grunderna kunna beräknas till ungefärligen 200,000 kronor, därvid dock är att märka, att viss tid måste antagas komma att förflyta, innan kännedomen om de nya reglerna hunnit tränga igenom. Denna siffra är givetvis i hög grad osäker men torde i brist på tillförlitliga beräkningsgrunder tills vidare kunna godtagas. Vad emellertid angår budgetåret 1931/1932 skulle på grund av nyss återgivna bestämmelser då komma att utbetalas understöd för utgifter, som bestritts under kalenderåret 1931. Enär dessa understöd skola utgå enligt hittills gällande grunder, torde kostnaderna för statsunderstöd till nykterhetsnämnderna, som för löpande budgetår beräknats till 26,400 kronor, för nästa budgetår icke behöva uppskattas till högre belopp än förslagsvis 30,000 kronor.

Socialstyrelsens förslag att för nästa budgetår höja det beräknade beloppet till understöd åt sammanslutningar av nykterhetsnämnder till 25,000 kronor, motsvarande omkring 1,000 kronor per sammanslutning, åsyftar framför allt att sätta sammanslutningarna i tillfälle att i högre grad än nu är fallet genom sina representanter träda i personlig förbindelse med vederbörande nämnder. Med hänsyn till den stora betydelsen av ett nära samarbete mellan sammanslutningar och nämnder anser jag mig böra i denna del biträda styrelsens förslag.

För konferenser och kurser m. m. har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 10,000 kronor. Från detta belopp utgå, bland annat, resebidrag till ombud för nykterhetsnämnder för beivrande av särskilda konferenser i samband med s. k. allmänna upplysningskurser. Socialstyrelsen har nu föreslagit, att beloppet måtte för nästa budgetår höjas till 20,000 kronor, detta huvudsakligen för att möjliggöra att ombuden för nämnderna kunna erhålla resebidrag även för deltagande i nämndernas årsmöten i sådana fall, där socialstyrelsen finner årsmötena kunna i förevarande avseende likställas med de allmänna upplysningskurserna. Då jag icke har något att erinra mot vad socialstyrelsen sålunda föreslagit, förordar jag, att för berörda ändamål här beräknas ett belopp av 20,000 kronor.

Även socialstyrelsens förslag rörande beräkning av medel till understöd för utgivande av »Tidskrift för nykterhetsnämnderna» och till utarbetande av ny handbok, innehållande råd och anvisningar till nykterhetsnämnderna och avsedd att kostnadsfritt utdelas till samtliga nämnder, anser jag mig böra biträda. För dessa ändamål torde därför få beräknas (4,000 + 3,000) 7,000 kronor.

Socialstyrelsens förslag beträffande den tjänsteman, som med avlöning från förevarande anslag alltsedan den 1 juli 1926 inom socialstyrelsen biträder med handläggning av ärenden rörande nykterhetsnämnderna m. m., innebär, att

denne tjänsteman, som hittills åtnjutit ett arvode av 7,200 kronor för år, nu skulle erhålla tjänsteställning såsom sekreterare å extra stat med placering i lönegraden B 24 enligt det för allmänna civilförvaltningen gällande avlöningsreglementet. Anledningen till att avlöningen till omförmälde tjänsteman ursprungligen bestämdes att utgå i form av arvode var den, att befattningen — liksom ifrågavarande statliga understödsverksamhet överhuvud — beräknades vara av mera tillfällig karaktär. I det föregående har jag utgått från att förevarande anslag numera måste anses fylla ett stadigvarande behov och därför kommer att erfordras jämväl framdeles. Detsamma gäller även berörda befattning. Jag anser därför riktigt, att befattningen från och med nästa budgetår placeras i lönegrad enligt avlöningsreglementet, därvid densamma — på sätt socialstyrelsen föreslagit och statskontoret tillstyrkt — torde böra såsom en sekreterartjänst hänföras till lönegraden B 24. Under förutsättning att befattningen tilldelas samme person, som hittills innehaft densamma, lärer billigheten kräva, att denne, såsom socialstyrelsen jämväl ifrågasatt, berättigas att för uppflyttning i löneklass såsom sekreterare räkna sig till godo hela den tid han innehaft den nuvarande arvodesbefattningen. Därest riksdagen ej har något att erinra häremot, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att under angiven förutsättning meddela beslut i berörda hänseende.

För avlöning till ifrågavarande tjänsteman ävensom till ersättning åt vikarie för tjänstemannen torde för nästa budgetår böra beräknas ett belopp av (7,668 + 400) 8,068 kronor eller — i avrundat tal — 8,000 kronor.»

Vad härefter angår anslaget till *bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader*, må först erinras om, att villkoren för erhållande av dylikt bidrag äro angivna i kungörelse den 29 augusti 1921 (nr 535) angående statsbidrag till driftkostnaderna vid alkoholistanstalter för åren 1921 och 1922, vilken författning jämlikt kungörelse den 30 juni 1922 (nr 355) äger tillämpning tills vidare, så länge anslag för ifrågavarande ändamål fortfarande utgår. I förstnämnda kungörelse hava ändringar vidtagits dels genom kungörelse den 24 april 1923 (nr 233), dels ock genom kungörelse den 11 juni 1926 (nr 213).

Före 1926 års kungörelseändring gällde, att erkänd eller enskild alkoholistanstalt kunde komma i åtnjutande av statsbidrag till sina driftkostnader, såframt vårdavgiften, i vad den avsåg kostnad för kost och logi, uppvärmning och belysning, bad och tvätt ävensom sjukvård, dock ej specialbehandling, ej överstigit 3 kronor för vård dag samt i ersättning för annan särskild vårdkostnad ej uttagits belopp, överstigande 1 krona för vård dag. Som regel utgick vid denna tid vårdavgiften — fränsett särskilt utgående beklädnadsersättning — allenast med 2 kronor per dag och person.

Statsbidraget kunde enligt författningens bestämmelser per dag och person utgå med *högst* 3 kronor 50 öre till erkänd anstalt och *högst* 3 kronor till enskild anstalt.

I verkligheten utgick statsbidraget för dag och person vid nämnda tid med 2 kronor 50 öre för erkända och 2 kronor för enskilda alkoholistanstalter. I enlighet med 1926 års riksdags förut berörda beslut om överflyttning av en större del än förut av kostnaden för vården å alkoholistanstalter å statsverket föreskrevs genom 1926 års kungörelse, som trädde i kraft den 1 juli 1926, såsom villkor för statsbidrag att vårdavgiften — frånsett särskild vårdavgift — ej skulle få överstiga 2 kronor per vård dag och vårdad person. Vid sänkningen förutsattes, att statsbidraget till alkoholistanstalernas driftkostnader skulle från och med den 1 juli 1926 höjas i motsvarande mån. Genom brev den 27 augusti 1926 bestämde Kungl. Maj:t i överensstämmelse härmed statsbidraget till alkoholistanstalernas driftkostnader för budgetåret 1926/1927 till 3 kronor 50 öre för vård dag till erkända alkoholistanstalter och 3 kronor för vård dag till enskilda anstalter. Sistnämnda belopp utgå alltjämt.

I detta sammanhang nedsattes också från och med budgetåret 1926/1927 vårdavgifterna vid statens alkoholistanstalter, vilka tidigare — förutom beklädnadsersättning — utgjort 2 kronor per vård dag till 1 krona per vård dag. Jämväl vid erkända och enskilda alkoholistanstalter har vårdavgiften från och med den 1 juli 1926 faktiskt utgjort 1 krona per vård dag, frånsett beklädnadsersättning, som utgått med omkring 30 öre per vård dag.

Efter att hava redogjort för av socialstyrelsen nu föreslagna ändringar beträffande grunderna för statsbidrag till ifrågasvarande anstalters driftkostnader m. m. har departementschefen rörande behovet härav samt erforderligt anslag för nästkommande budgetår anfört följande:

»Det torde vara ovedersägligt, att bestämmelserna i gällande alkoholistlag om internering av alkoholmissbrukare mångenstädes icke i avsedd utsträckning kommit i tillämpning och att detta till väsentlig del haft sin grund däri, att de kommunala myndigheterna av ekonomiska skäl underlåtit att vidtaga erforderliga åtgärder för internering. Den överflyttning av viss del av interneringskostnaderna från kommunerna till statsverket, som genomfördes i överensstämmelse med 1926 års riksdagsbeslut i ämnet, har säkerligen på många håll medfört en förbättring i berörda hänseende, men den har, enligt vad erfarenheten givit vid handen, dock icke varit tillfyllest för att mera allmänt förmå kommunerna att på ett effektivt sätt ingripa mot sådana personer, som äro i behov av vård å alkoholistanstalt. Då det givetvis är ett samhällsintresse av stor vikt, att internering å alkoholistanstalt kommer till stånd i alla de fall, där dylik internering är av behovet påkallad, samt kommunernas kostnader för anstaltsinternering även med nu gällande bestämmelser i ämnet äro betydande, anser jag i likhet med socialstyrelsen, att man bör fortsätta på den år 1926 inslagna vägen och alltså genom ökade statsbidrag ytterligare minska de ekonomiska olägenheter, som för kommunerna följa med interneringen. Att därvid, på sätt statens inspektör för fattigvård och barnavård ifrågasatt, helt och hållet borttaga vårdavgifterna å alkoholistanstalerna och ersätta dessa med statsbidrag, synes mig emellertid icke tillrädligt. Även om det icke är sannolikt, att ett borttagande

av vårdavgifterna skulle komma att i nämnvärd utsträckning föranleda de kommunala myndigheterna att missbruka rätten att påkalla internering, så är det dock möjligt, att under dylika omständigheter internering stundom skulle komma att från kommunernas sida påyrkas även i fall, där andra åtgärder skulle vara att föredraga. Det måste också med hänsyn till det nära sammanhang, som föreligger mellan fattigvård och alkoholistvård, anses principiellt riktigast, att kommunerna, som hava att bestrida kostnaderna för fattigvården, bibehållas vid skyldigheten att till viss del svara även för kostnaderna för vård å alkoholistanstalt.

En fördelning av ifrågavarande vårdkostnader mellan kommunerna och staten synes mig lämpligen böra ske i huvudsaklig överensstämmelse med socialstyrelsens nu föreliggande förslag. Detta förslag innebär, såsom framgår av det föregående, att vårdavgifterna å alkoholistanstalterna, vilka för närvarande faktiskt utgå med 1 krona per dag, skulle sänkas till 50 öre per dag, att den särskilda beklädnadsersättningen skulle bortfalla samt att statsbidragen skulle höjas med 75 öre, alltså för de erkända anstalterna från 3 kronor 50 öre till 4 kronor 25 öre och för de enskilda anstalterna från 3 kronor till 3 kronor 75 öre, allt för dag räknat. Av höjningen skulle 50 öre motsvara sänkningen av vårdavgifterna och 25 öre den faktiska kostnaden för de internerades beklädnad. Enligt socialstyrelsens förslag skulle i enlighet härmed summan av vårdavgifter och statsbidrag bestämmas beträffande erkända anstalter till 4 kronor 75 öre och beträffande enskilda anstalter till 4 kronor 25 öre. För anstalter för kvinnliga alkoholister skulle dock motsvarande belopp utgöra 5 kronor 25 öre och 4 kronor 75 öre. I sak har jag mot detta förslag endast att erinra, att tillräckliga skäl icke synas mig förebragta för att beträffande vårdavgifternas eller statsbidragens belopp nu infördes andra bestämmelser för alkoholistanstalter för kvinnor än beträffande anstalter för män. Jag anser därför, att beträffande samtliga alkoholistanstalter vårdavgifter och statsbidrag böra utgå med de belopp, vilka enligt socialstyrelsens förslag skulle utgå beträffande anstalter för män. Vad här efter angår de bestämmelser i ämnet, vilka böra meddelas, synes mig — i anslutning till vad som för närvarande gäller — i vederbörande kungörelse rörande statsbidrag till driftkostnaderna vid alkoholistanstalter böra angivas såväl det högsta belopp, varmed vårdavgift må utgå, som ock det högsta belopp, vartill statsbidrag må kunna utgå. Vidare bör anges, att statsbidraget innefattar även ersättning för beklädnad. I överensstämmelse med det anförda bör alltså i kungörelsen dels bland förutsättningarna för att alkoholistanstalt skall kunna komma i åtnjutande av statsbidrag uppställas den fordran, att vårdavgiften, i vad den avser kostnad för kost och logi, uppvärmning och belysning, bad och tvätt ävensom sjukvård, dock ej specialbehandling, ej överstigit 50 öre för vård dag och vårdad person, dels ock föreskrivas, att statsbidraget utgår till erkänd alkoholistanstalt med högst 4 kronor 25 öre och till enskild alkoholistanstalt med högst 3 kronor 75 öre för dag och person, som vårdats å anstalten, samt att i dessa belopp inbegripas utgifterna för de internerades beklädnad. De nya bestämmelserna torde böra träda i kraft den 1 juli 1931.

Även vid de statliga alkoholistanstalterna (Venngarn, Svartsjö och Landskrona) torde beträffande vårdavgifter och beklädnadsersättningar böra genomföras motsvarande förändringar. Härom har jag redan yttrat mig i samband med frågorna om anslag för nästa budgetår till berörda anstalter.

Med hänsyn till vad socialstyrelsen anfört lärer i fråga om driftbidrag till erkända alkoholistanstalten Hemmet Gunnarskog, vilken är avsedd för kvinnliga alkoholister, jämväl under nästa budgetår böra få gälla, att dylikt bidrag må utgå dels med en krona per dag och vårdplats, oavsett om platsen varit belagd eller ej (garantibidrag) och dels med ett belopp per vård dag, som med en krona understiger vårdbidraget till övriga erkända anstalter. Socialstyrelsen har hemställt, att dylika bestämmelser skulle få gälla beträffande erkända alkoholistanstalter för kvinnliga alkoholister överhuvud. Häremot har jag icke annat att invända än att beträffande annan anstalt än Hemmet Gunnarskog det synes böra ankomma på prövning av Kungl. Maj:t, huruvida anstalten skall anses vara i behov av att erhålla driftbidrag enligt de mera förmånliga grunder, som under senare år tillämpats beträffande Hemmet Gunnarskog.

Vidkommande härefter frågan om anslagsbehovet för nästa budgetår för här ifrågavarande ändamål, må anmärkas, att socialstyrelsen vid anslagsberäkningen utgått från att bidrag enligt de nya grunderna skulle utgå under hela nästa budgetår. Med anledning därav får jag erinra, att enligt gällande bestämmelser driftbidrag utbetalas kvartalsvis i efterskott samt att i denna del icke ifrågasatts någon ändring. På grund därav lärer, förutsatt att de nya bestämmelserna träda i tillämpning den 1 juli 1931, under det första kvartalet av budgetåret 1931/1932 komma att utbetalas statsbidrag enligt hittills gällande grunder och statsbidrag enligt de nya grunderna alltså endast komma att utgå under de tre återstående kvartalerna. Vidare är att märka, att då här är fråga om ett förslagsanslag, anledning knappast föreligger att, på sätt socialstyrelsen föreslagit, beräkna anslaget med viss marginal. Med hänsyn härtill och med godtagande i övrigt av socialstyrelsens beräkningar beträffande förevarande anslagsbehov får jag förorda, att anslaget för nästa år bestämmes till 250,000 kronor.»

I fråga om anslaget till *statens kostnader för farliga alkoholister m. m.* här, såsom av det förestående framgår, någon ändring ej föreslagits.

Beträffande däremot anslaget till *bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter* har, som nämnts, en betydande ökning av detta anslag ifrågasatts.

Grunderna för erhållande av statsbidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter återfinnas i kungörelse den 17 juni 1916 (nr 311) med däri genom kungörelse den 11 juni 1926 (nr 212) gjord ändring. Statsbidrag må, när fråga är om nybyggnad, uppgå till högst 2,000 kronor för vårdplats, men i annat fall till högst 1,500 kronor för vårdplats. Statsbidraget må icke, där ej Kungl. Maj:t finner särskilda skäl föranleda därtill, överstiga vad från annat håll tillskjntes.

I fråga om anslagsbehovet för berörda ändamål har, enligt vad statsråds-

protokollet utvisar, socialstyrelsen beräknat att för tillgodoseende under den närmaste tiden av det ständigt stegrade vårdbehovet minst ett 50-tal nya platser för vård av manliga alkoholister vore erforderliga samt att en ny erkänd anstalt för kvinnliga alkoholister vore av behovet påkallad.

Rörande behovet av medel för nästa budgetår för bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter har socialstyrelsen anfört följande.

Vid utgången av budgetåret 1929/1930 funnes under anslag för ifrågasvarande ändamål reservationer till ett belopp av 30,078 kronor. Därav utgjorde dock ett belopp av 18,727 kronor 66 öre behållning, som uppkommit å anslag, som anvisats före ingången av budgetåret 1928/1929, varför det enligt gällande författningsbestämmelser vore ovisst, om sistnämnda belopp alltjämt stode till förfogande. Härtill komme det för budgetåret 1930/1931 beviljade anslaget av 15,000 kronor. Det tillgängliga beloppet utgjorde alltså sammanlagt 45,078 kronor eller, därest nyssberörda belopp å 18,727 kronor 66 öre icke vore disponibelt, 26,350 kronor 34 öre. För anordnande av det antal nya vårdplatser å erkända alkoholistanstalter, som enligt styrelsens mening vore erforderligt, krävdes bidrag av statsmedel å omkring 100,000 kronor.

På grund härav har socialstyrelsen hemställt, att för nästa budgetår måtte för ifrågasvarande ändamål anvisas ett reservationsanslag, som, för den händelse berörda äldre behållning alltjämt vore disponibel, syntes kunna bestämmas till 55,000 kronor men i motsatt fall syntes böra höjas till 74,000 kronor.

I ett den 25 oktober 1930 i ämnet avgivet utlåtande har statskontoret anfört, att omförmälda reservation å 18,727 kronor 66 öre vid upprättande av budgetredovisningen för budgetåret 1929/1930 av riksräkenskapsverket överförts till den under rubriken »I anspråk tagna kapitaltillgångar» uppförda inkomsttiteln »Reservationer å anslag för verkliga utgifter» samt att i följd därav anslaget till bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter för nästa budgetår syntes böra beräknas till 74,000 kronor.

Departementschefen har i denna fråga anfört, bland annat, följande:

»Såsom framgår av det föregående, framhölls redan i 1930 års statsverksproposition, att tillgången på vårdplatser vid erkända alkoholistanstalter måste betraktas såsom knapp, och nämnda års riksdag underströk ytterligare detta förhållande. Den av socialstyrelsen nu förebragta utredningen ger tydligt vid handen, att svårigheterna att bereda vård för manliga alkoholister å allmänna anstalter under senaste tiden allt mer ökats, samt att redan nu behov av nya eller utvidgade erkända alkoholistanstalter för män föreligger. Därtill kommer, att man med hänsyn till de speciella omständigheter, för vilka i det föregående redogjorts, har att räkna jämväl med behovet av en ny erkänd alkoholistanstalt för kvinnor. På grund härav, och då det av olika anledningar är att antaga, att efterfrågan å vårdplatser på här ifrågasvarande anstalter kommer att ytterligare stegras, delar jag i stort sett socialstyrelsens uppfattning angående behovet av medel till statsbidrag för anordnande av nya vårdplatser. Då det för ändamålet disponibla beloppet, på sätt av statskontorets utlåtande framgår, för närvarande utgör omkring

25,000 kronor, får jag därför tillstyrka, att för nästa budgetår måtte för ifrågavarande ändamål anvisas ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.»

Vad slutligen angår anslagen till *resor vid tvångsinternering av alkoholister* samt *interneringskostnader i vissa fall*, har någon ändring i storleken av nu utgående anslag för nästkommande budgetår icke ifrågasatts.

Beträffande till en början Kungl. Maj:ts förslag om anslag till understöd till nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. har, såsom av det förestående framgår, anslaget härtill för nästkommande budgetår beräknats på följande sätt:

Utskottets
yttrande.

Till understöd åt nykterhetsnämnder, förslagsvis	kronor 30,000
» understöd åt sammanslutningar av nykterhetsnämnder, förslagsvis	» 25,000
» konferenser och kurser m. m., förslagsvis	» 20,000
» tidskrift och handbok	» 7,000
» avlöning till en t. f. sekreterare hos socialstyrelsen m. m.	» 8,000
<u>Summa kronor 90,000.</u>	

Innan utskottet angiver sin ståndpunkt till föreliggande förslag, har utskottet ansett sig böra erinra, att, då sistlidet års riksdag behandlade Kungl. Maj:ts förslag om anslag å 40,000 kronor till ifrågavarande ändamål för innevarande budgetår jämte två i ämnet väckta motioner, vari föreslogs en höjning av anslaget till 120,000 kronor, riksdagen förklarade, bland annat, att starka skäl talade för att höjning vidtoges i det av Kungl. Maj:t begärda beloppet. Riksdagen hade funnit det ådagalagt, att anslaget i viktiga avseenden möjliggjort ett betydligt effektivare arbete på alkoholistvårdens område, än som tidigare kunnat bedrivas. Enligt riksdagen hade i berörda motioner med fog framhållits åtskilliga omständigheter, som gjorde ett ökat understöd från statens sida motiverat. Sålunda hade påpekats, att kändomen om den rätta tillämpningen av alkoholistvårdslagstiftningen ännu vore mycket bristfällig hos många av landets nykterhetsnämnder, att därför upplysningsverksamhet i olika former vore i hög grad av behovet påkallad samt att nämnderna i många fall saknade erforderliga medel för verksamhetens bedrivande. Utan att uttala sig om storleken av de belopp, som borde tillerkännas de olika verksamhetsgrenarna, beslöt riksdagen att till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. under budgetåret 1930/1931 anvisa ett belopp av 60,000 kronor, att av Kungl. Maj:t fördelas efter förslag av socialstyrelsen.

Enligt vad statsrådsprotokollet utvisar, skall detta anslag enligt Kungl. Maj:ts beslut disponeras sålunda:

Till understöd åt nykterhetsnämnder	kronor 26,400
» understöd åt sammanslutningar av nykterhetsnämnder ...	» 12,000
» konferenser och kurser m. m.	» 10,000
» tidskrift och handbok	» 4,000
» avlöning till en socialstyrelsens tjänsteman	» 7,600
<u>Summa kronor 60,000</u>	

Vid jämförelse med det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär sålunda det nu föreliggande förslaget, att anslaget skulle höjas med 30,000 kronor.

Vid den prövning, utskottet ägnat berörda förslag, har utskottet, vad angår frågan om understöd till nykterhetsnämndernas verksamhet, i likhet med departementschefen ansett sig böra framhålla, att, även om den möjlighet, som under senare år förefunnits att bereda kommunerna statsunderstöd till bestridande av de kostnader, varom fråga är, föranlett kommunerna att på ett effektivare sätt än tidigare organisera nämndernas verksamhet, erfarenheten dock visat, att inom en mängd kommuner verksamheten icke bedrivits i önskvärd omfattning. Utan tvivel torde anledningen härtill i många fall vara att söka däri, att de nu utgående understöden för kommunerna framstått såsom alltför små i förhållande till de kostnader, som måste följa med en mera aktiv verksamhet. Utskottet anser därför lika med departementschefen nödvändigt att, för uppmuntran av kommunerna till att i större omfattning ställa medel till förfogande för nykterhetsnämndernas verksamhet, en höjning av de statliga understödsbeloppen vidtages. I sådant hänseende har nu föreslagits, dels att understödets maximibelopp, som nu utgör 500 kronor, skulle höjas till 3,000 kronor, dels ock att understödet, som nu ej får överstiga halva beloppet av nämndens ifrågavarande utgifter, skulle bestämmas att utgå med högst tre fjärdedelar av sagda utgifter. Härvid har dock förutsatts, att — i enlighet med vad som gäller för närvarande — understödets maximibelopp må kunna överskridas, där särskilda omständigheter så påkalla.

Till Kungl. Maj:ts förslag härutinnan har utskottet ansett sig böra giva sin anslutning, med undantag därav att det synes utskottet böra tagas under förnyat övervägande, huruvida icke berörda maximisiffror å 3,000 kronor vore alltför hög. Utskottet förutsätter, att förslag i ämnet föreläggas nästkommande års riksdag.

Mot vad Kungl. Maj:t föreslagit i fråga om beräkning av anslag till understöd för utgivande av »Tidskrift för nykterhetsnämnderna» och till utarbetande av ny handbok ävensom angående avlöning åt den tjänsteman, som inom socialstyrelsen biträder med handläggning av ärenden rörande nykterhetsnämnderna m. m., har utskottet däremot icke funnit skäl till erinran. Vad slutligen angår anslagsposterna till understöd åt sammanslutningar av nykterhetsnämnder samt till konferenser och kurser hava dessa syns utskottet böra nedsättas med 5,000 kronor vardera och sålunda bestämmas till 20,000 respektive 15,000 kronor, i följd varav anslaget till nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. kan bestämmas till 80,000 kronor. Utskottet vill framhålla, att de för de tre sistförflutna budgetåren för berörda ändamål i anspråk tagna beloppen utgjort i medeltal 7,800 respektive 7,250 kronor.

Kungl. Maj:t har vidare under förevarande punkt i samband med framläggande av förslag om anslag till bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader till behandling upptagit frågan om sänkning av

vårdavgifterna och borttagande av beklädnadsersättning vid vissa alkoholistanstalter. Till Kungl. Maj:ts förslag härutinnan har utskottet förut under punkt 1 av detta utlåtande angivit sin ståndpunkt. Mot storleken av det äskade anslaget till driftkostnader vid förenämnda anstalter har utskottet icke haft något att erinra.

Då utskottet icke funnit skäl till erinran mot vad Kungl. Maj:t i övrigt under ifrågavarande punkt föreslagit riksdagen, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må

a) till *främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 80,000 kronor;

b) till *bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 250,000 kronor;

c) godkänna de av chefen för socialdepartementet i statsrådsprotokollet över socialärenden den 3 januari 1931 förordade, ändrade grunderna för användningen av anslag för nu angivna ändamål;

d) till *statens kostnader för farliga alkoholister m. m.* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor;

e) till *bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor;

f) till *resor vid tvångsinternering av alkoholister* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor;

g) till *interneringskostnader i vissa fall* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 4,000 kronor;

samt

h) medgiva, att av nyssnämnda anslag till bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader må kunna till erkända alkoholistanstalten Hemmet Gunnarskog för vård av kvinnliga alkoholister samt, efter särskild prövning av Kungl. Maj:t, jämväl till annan erkänd alkoholistanstalt med samma syfte för budgetåret 1931/1932 utgå bidrag till driftkostnaderna med ej mindre ett belopp av 1 krona för dag och vårdplats än även ett belopp för vårdtag, som med 1 krona understiger det till övriga erkända alkoholistanstalter utgående statsbidraget.

Beträffande sättet för täckande av ifrågavarande anslag kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande.

Stockholm den 14 april 1931.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *A. C. Lindblad*, *J. L. Widell*, *J. Nilsson* i Malmö, *N. J. M. Svensson* i Kompersmåla, *Oscar Olsson*, *E. J. G. Rosén*, *C. G. W. Hammar skjöld*, *J. Clemedtson*, *D. A. Petré*, *K. E. Andersson* i Eliantorp och *J. Sandén*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *A. Wiklund* i Brattfors, *C. R. Jansson* i Falun, *A. Å:son Törnkvist* i Karlskrona, *G. Strindlund*, *P. M. Olsson* i Blädinge, *B. F:son Holmgren*, *J. Olofsson* i Digernäs, *S. Persson* i Fritorp, *A. Danielsson*, *K. S. V. Ward* och *A. Norsell*.